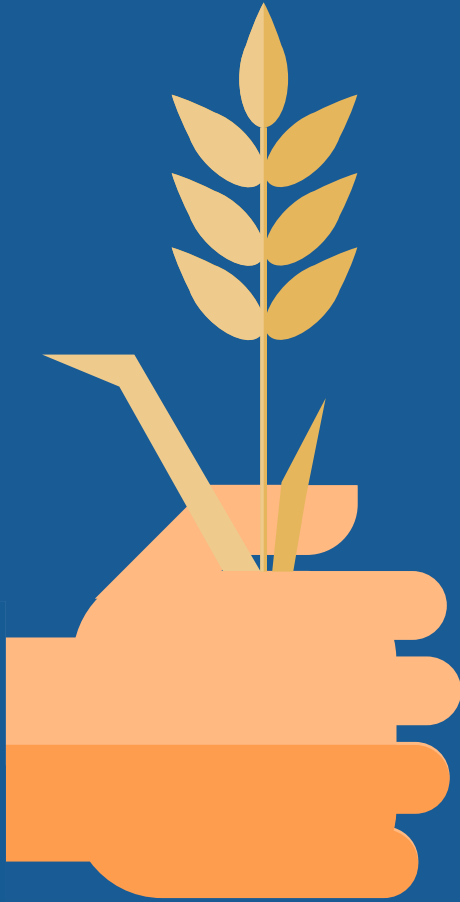

Luomuvallvonta 2025

Kari Alatalo – Keski-Suomen ELY-keskus 27.03.2025

Teams - Luomu- ja ympäristösopimuskoulutus

Esityksen linkit vievät ruokavirasto.fi-sivustolle, paitsi milloin toisin merkitty.

Luomuvalvontajärjestelmä

- **Tuotannon laatujärjestelmä**

- Taustalla EU:n luomuasetus (EU 2018/848) ja täytäntöönpanoasetukset
- Kansallinen laki luonnonmukaisesta tuotannosta (1330/2021)
- MMM asetus luonnonmukaisesta tuotannosta (7/2022)
- Ruokaviraston tuotantoehdot – säädösten soveltaminen käytäntöön

- **Ruokavirasto ohjaa, kehittää, suunnittelee ja vastaa valvonnasta**

- ELY- keskukset - alkutuotannonvalvonta (kasvit, eläimet, keruu, jalostamattomat)
- Tarkastukset suorittaa ruokaviraston valtuuttama tarkastaja tai ELY-keskuksen virkamies
- Tarkastukset aina ELY-keskuksen toimeksiannosta – tarkastuksia ympärivuotisesti
 - Paperilomakkeet tai Luova- järjestelmä

Valvontaan liittyminen ja muutokset

- **Uuden toimijan valvontaan liittyminen 30.04.2025 mennessä** (jos sitoumus)
 - Ilmoittautuminen valvontaan – luomuvalvontalomake 1 + liitelomake riippuen tuotantosuunnasta
 - Tarvittavat liitteet tuotantosuunnan mukaan (esim. lohkolistaus, luomusuunnitelma, eläintenhoitosuunnitelma) – [lomakkeet](#)
 - Palautus ELY-keskukseen - sähköinen/paperi
 - Uutena – liittyminen myös [Touko-palvelun](#) (touko.ruokavirasto.fi) kautta – ohjeet sähköiseen [täältä](#) Peltokasvituotanto, eläintuotanto, elintarviketuotanto
 - **Alkutarkastus** – luomuehtojen täyttyminen
 - **Valvontaan hyväksyminen** – ehtoja noudatettava valvontaan liittymispäivästä lähtien – siirtymävaihe alkaa (SV1- SV2- (SV3)- LUO)
 - **Sertifikaatti**
- **Muutokset valvontajärjestelmässä olevan toimijan tiedoissa tai toiminnassa**
 - Luomuvalvontalomake 10 – omistajuus – eläinlajit - eroaminen ym.

Luomuvälvonta – tarkastukset

- **Alkutarkastus**

- Toimijan liittyessä valvontajärjestelmään sekä tuotantosuunnan liittämiset - maksullinen

- **Vuosittaiset tuotantotarkastukset** – myös ennalta ilmoittamatta!

- Normaali kalenterivuositain suoritettava tarkastus – ehtojen noudattaminen - maksullinen

- **Vuosivarmennus**

- Vähäriskisen toimijan varmennus menettely – paikanpäällä joka toinen vuosi - maksullinen

- **Ylimääräiset tarkastukset** – myös ennalta ilmoittamatta!

- Vuosittain 10 prosentille toimijoista – maksuton

- **Uusintatarkastukset**

- Tarvittaessa tarkastuksilla havaittujen puutteiden korjaamisten todentamiseen - maksullinen

- **Näytteenotto**

- Kasvustoista ja varastoista vuosittain ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti - maksuton

Luomervalvonta – tarkastukseen valmistautuminen

- **Tuotantotarkastukset tuntiveloitteisia toimijoille - valmistautuminen kannattaa!**

- Valmistaudu tarkastukseen – tarvittavat asiakirjat ajan tasalla ja tarkastettavissa
- Lohkokirjanpito tapahtumineen – myös esimerkiksi yhteistyötilan sadonkorjuut
- Luomusuunnitelma – nykyisten vaatimusten mukainen? Kattava pohja suunnitelmalle [täältä](#)
- Varastokirjanpito ajan tasalla ja tarvittavin merkinnöin
- Myynti- ja ostoasiakirjat sekä kirjaukset – mm. vastaanottotarkastusten kirjaus
- Säilytä mahdolliset luvat ym. ja varmista, että ovat tarkastettavissa
- Alihankintasopimukset - vanhat [uudelle pohjalle](#) kun uusitaan (uudet asetusviitteet)
- Eläintuotannon puolelta – eläintenhoitosuunnitelma, rehukirjanpito, lääkitys ym.

➤ **Kun tarkastettavat asiakirjat saatavilla - tarkastus sujuvampi ja toimijalle edullisempi!**

Luomuvälvonta – maksut 2025

- **Maksut Ruokaviraston [hinnaston](#) mukaisia**

- Toimijan rekisteröiminen luonnonmukaisen tuotannon valvontaan 120 €
- Vuosittainen tarkastuksen perusmaksu 220 €
- Tarkastuksen tuntihinta 156 €/tunti

- **Muutosilmoitukset**

- Postitse tai sähköpostitse saapuva 32 €
- Sähköisen palvelun kautta saapuva 16 €

- **Luvat**

- Siemenluvut sekä postitse tai sähköpostitse: alle 5 lajia 65 € - yli 5 lajia 129 €
- Siemenluvut sähköisen palvelun kautta: alle 5 lajia 32€ - yli 5 lajia 65 €
- Siirtymävaiheen lyhennys sekä pysyvä rinnakkaisviljely 129 €
- Eläintuotannonluvut 129 €

Luomukasvintuotanto nosto – Lisäysaineistot 1/2

- Luonnonmukaisessa viljelyssä käytetään aina ensisijaisesti luonnonmukaisesti tuotettua lisäysaineistoa eli siemeniä, taimia ja kasvullista lisäysaineistoa kuten pistokkaita
 - [Lisäysaineistorekisteristä](#) selviää luomulisäysaineiston saatavuus – päivitetään vuoden mittaan
- Jos haluttua lajia tai lajiketta ei ole saatavilla luomuna – tarkastetaan onko se mahdollisesti [yleisellä luvalla](#)?
 - Yleinen lupa käyttää tavanomaisesti tuotettua lisäysaineistoa annetaan vuosittain helmikuun alussa, luvalla ei poisteta kyseisen vuoden aikana mitään, lisätä voidaan tilanteen mukaan.
- Jos haluttua lajiketta ei ole saatavilla luomuna, eikä se ole yleisellä luvalla – tarkastetaan onko se [vuoden 2025 kansallisessa luettelossa](#)? – käytännössä lajia aina saatavilla luomuna
 - Kansallinen luettelo on ruokaviraston vuosittain kokoama listaus lajeista, joita on määrällisesti saatavilla niin paljon, että ne riittävät kasvukauden tarpeisiin. Näille ei voida myöntää poikkeuslupaa (pl. Kenttäkokeet- siementuotanto...).

Luomukasvintuotanto nosto – Lisäysaineistot 2/2

- Jos ei saatavilla luomuna, ei yleisellä luvalla, eikä laji ole kansallisessa luettelossa – voidaan seuraavissa tapauksissa hakea eräkohtaista lupaa – asia tarkemmin avattu [tuotantoehdoissa](#)
 - 1) Ei saatavana luonnonmukaisena tai siirtymävaiheen tuotteena
 - 2) Toimitusvaikeus
 - 3) Soveltumaton lajike
 - 4) Tutkimuskäyttö tai lajikkeen suojelu
 - 5) Uuden lisäysaineiston tuotanto omaa käyttöä varten
- Lupa haettava pääsääntöisesti ennen 01.05 kylvövuonna – tämän jälkeen uusi viljelijä, syyskylvö tai poikkeuksellinen syy – eli 01.05 jälkeen saapuneen hakemuksen tulee sisältää perustelut
- Haku [lomakkeella](#) tai [Touko-](#) palvelussa (touko.ruokavirasto.fi)
- Myöntö ja haku ennen kylvöä
- **Huom.** Yleinen lupa – ilmoita yleisellä luvalla käytetyistä lisäysaineiston määristä – [ohjeet ja lomake](#)

Luomukasvintuotanto nosto – Viljelykierto 1/2

- **Vähimmäisvaatimukset – tarkemmin [tuotantoehdoissa](#)**
 - Viljelykiertosuunnitelman tulee olla kirjallinen ja se on oltava ajan tasalla
 - Suunnitelman voi tehdä kasvilajiryhmittäin, esim. viljakasvit, palkokasvit
 - Palkokasvivaatimus 30 % viljelykierrosta
 - Palkokasveja 30 % pääkasveina tai aluskasveina
 - Viljavuusvaatimus 50 % viljelykierrossa
 - Viljelykierrossa vähintään yksi viljavuutta ylläpitävä kasvusto pääkasvina
 - Ja vähintään 50 % viljavuutta ylläpitäviä kasveja pää-, väli- tai kerääjäkasveina
- **Lisäksi tulee noudattaa seuraavia kasvinsuojeluun liittyviä kasvinvuorotusvaatimuksia:**
 - Viljakasveja voi olla enintään kolmena vuotena peräkkäin kullakin lohkolla.
 - Palkoviljoja, öljykasveja, perunaa sekä muita saman kasvisuvun yksivuotisia erikoiskasveja voi olla enintään kahtena vuotena peräkkäin kullakin lohkolla.

Luomukasvintuotanto nosto – Viljelykierto 2/2

- **Muutoksia tai täsmennyksiä tuotantoehtoihin vuodelle 2025:**

- Poistettu vaatimus, jonka mukaan pienisiemenisten palkokasvilajien siementen osuuden siemenseoksissa tulee olla vähintään 15 prosenttia. Lisätty maininta, että pienisiemenisten palkokasvilajien siementen määrä voi perustelluista syistä olla vähemmän kuin 3 kg/ha, kun määrä on riittävä asianmukaisen kasvuston perustamiseksi ja tarvittaessa täydennyskylvämällä
- Luetteloon viljavuuskasvustoiksi luettavista kasvustoista lisätty yksivuotiset kasvilajit, joiden sadonkorjuu tapahtuu kasvukautta seuraavana vuonna (esimerkiksi kuituhamppu)
- Lisätty poikkeus palkokasvien vähimmäismäärästä viljelykierrossa: Nurmiheinäkasvien sertifioidussa siementuotannossa sallitaan enintään seitsemänvuotinen viljelykierto, jossa on vähintään yksi palkokasvi pääkasvina
- Lisätty esimerkit – viljelykierto, esimerkki 4. sekä siirtymävaihe, esimerkki 6.
- Lisäksi tulossa päivitys monimuotoisuuskasvustojen (riista- maisema ym.) viljelykierto tulkintoihin

Luomukasvintuotanto nosto – siirtymävaihe

- **Siirtymävaihe**

- Uuden viljelylohkon ilmoittamiseksi riittää tukihakemus, kun lohkon siirtymävaihe alkaa 1. toukokuuta. Kun siirtymävaihe alkaa muuna ajankohtana, pitää aloittamisesta ilmoittaa ELY-keskukselle
 - Esimerkiksi sähköposti riittää
- Siirtymäajan lyhennystä ei erikseen tarvitse hakea ELY-keskukselta, jos peruslohkoa laajennos on enintään 0,5 ha ja 5 prosenttia ja pinta-alamuutos ilmoitetaan tukihakemuksella
 - Viljelytekniset lisäykset
- Lyhennystä ei myöskään tarvitse aloista, jotka on esimerkiksi edellisenä vuonna rajattu pois lohkon pinta-alasta
 - Puupinot tai muut väliaikaiset alat
- Muista tukihaku vaiheessa ilmoittaa lohkojen siirtymävaiheet oikein – vaikutusta mm. myyntikasveihin!

Luomueläintuotanto nosto – eläinten ulkoilu 1/2

- **Lähtökohtana tuotantoehtojen mukaisesti** – Luonnonmukaisesti hoidetuilla eläimillä on oltava aina sääolosuhteiden ja vuodenaikojen ja maanpinnan tilan salliessa jatkuva pääsy ulkojaloittelualueelle, mieluiten laitumelle
- **Poikkeuksina ulkoiluvaatimuksiin**
 - A. Eläinten pääsy ulos talviaikaan – nautojen, lampaiden ja vuohien ulkoilutuksesta voidaan luopua, mikäli kaikki seuraavat ehdot täyttyvät
 - eläimet pääsevät laidunkaudella päivittäin laitumelle
 - ulkona pitoaikaa pidennetään normaalia laidunkautta pidemmäksi eli käytössä on pidennetty laidunkausi
 - eläimiä ei kytketä.
- **Pidennetty vähintään kaksi viikkoa pidempi, kuin alueen normaali laidunkausi ->**
 - Eteläinen 4 kk (Varsinais-Suomi, Uusimaa, Satakunta, Häme, Kaakkois-Suomi, Pirkanmaa, Etelä-Savo)
 - Keskinen 3,5 kk (Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa, Keski-Suomi)
 - Pohjoinen 3 kk (Lappi, Kainuu, Pohjois-Pohjanmaa)

Luomueläintuotanto nosto – eläinten ulkoilu 2/2

- **Lisäksi eläinten ulkoiluttamisesta voidaan TILAPÄISESTI luopua**
 - Sääolosuhteet: Kova tuuli (talvi), kova sade, kova pakkanen, kovat hellepäivät (ulkoilutus muuna aikana)
 - Maaperänkunto: laidunalueiden rikkoontuminen – kasvu vaarantuu, tarhat tai jaloittelualueet niin liukkaat, että suuri loukkaantumisvaara.
- **Poikkeus yli vuoden ikäisten sonnien osalta**
 - Laidunnusvaatimuksesta voidaan poiketa – sonnien päästävä vuoden ympäri vähintään ulkotarhaan tai -jaloittelualueelle.
 - Huomiona – jos laidunkauden alussa, alle vuotiaita sonneja, tulee näiden päästä laitumelle – poikkeusta voi soveltaa vasta kun ovat täyttäneet vuoden

Luomueläintuotanto nosto – muut

- **Muutokset toiminnassa – päivitykset eläintenhoitosuunnitelmaan!**
 - Tavanomaisten eläinten (esimerkiksi hevoset) hoito, laidunnus ja ruokinta kuvattava
 - Uudet kasvatettavat eläinryhmät – muutokset kuvattava
- **Jos muokkauksia eläinsuojiiin tai uusia rakennuksia – ilmoitus luomuvalvontaan**
 - Tarkastetaan viimeistään vuosittaisen tarkastuksen yhteydessä
 - Ajantasaiset piirustukset eläinsuojista – myös valvontaan
- **Ilmoita kaikki eläinten käytettävissä oleva laidunala myös tukihakemuksella (metsälaitumet ym.)**
 - Luomueläin voi laiduntaa vain alueella joka on mukana luomuvalvonnassa
 - Alat, joista ei haeta tukia – Muu luomuvalvonnan ala
- **Uudet metsälaidun- tai vastaavat alat**
 - Tarve SV-lyhennykselle vain ruokinnan kautta – ruokinnallisesti merkityksettömiä – ei tarvetta

Luomutuotannon ehdot ja muut sivustot muistiin

- **Tuotantoehdot**

- [Yhteiset ehdot](#)
- [Valvonta](#)
- [Kasvintuotannon ehdot](#)
- [Keruutuotannon ehdot](#)
- [Eläintuotannon ehdot](#)
- [Elintarvikevalmistuksen ehdot](#)
- [Mehiläishoidon ehdot](#)

- **Muut**

- [Lomakkeet ja ohjeet](#)
- [Lisäysaineisto](#)
- [Sertifikaatit](http://webgate.ec.europa.eu/) (webgate.ec.europa.eu/)

Kiitos – kysyttävää?

Keski-Suomi luomu.keski-suomi@ely-keskus.fi

Kari Alatalo 0295 024 016

Aki Yli-Mannila 0295 024 281

Pirkanmaa ymparistosopimukset.pirkanmaa@ely-keskus.fi

Marika Arrajoki-Alanen 0295 036 040

Minna-Liisa Leppämäki 0295 036 134

Häme luomu.hame@ely-keskus.fi

Annemari Sillanpää 0295 025 047

Emilia Kavuncu 0295 025 167